Novobydžovská

ROČNÍK V.
29. 6. 1978

Číslo 2

ZPRAVODAJ

PRÁCE OKRESNÍHO STAVEBNÍHO PODNIKU PRO NAŠE MĚSTO

Na počátek šesté pětiletky připadá 25. výročí založení Okresního stavebního podniku v Novém Bydžově. Z velmi skromných začátků drobných živnostenských provozoven vyrostl podnik schopný zabezpečovat velmi náročné investiční výstavby okresu Hradec Králové i města Nového Bydžova. Objem stavebních prací prováděných podnikem vzrostl za 25 let téměř dvacetkrát a produktivita práce se přitom téměř ztrojnásobila.

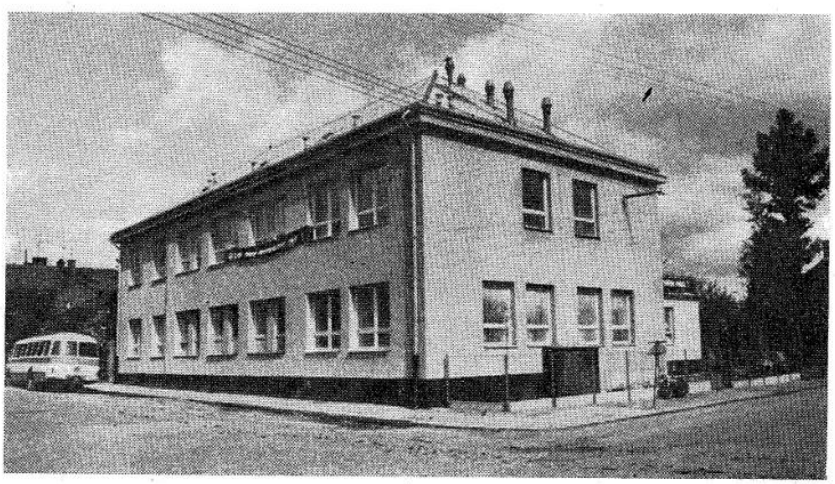
K rozvoji podniku přispělo uplatnění nových technických zařízení a pokrokových technologií, které zejména v posledním období výrazně ovlivnily objem výkonů i celkovou technickou úroveň podniku.

Rozhodujícím obdobím pro úspěšné plnění současných úkolů byla poslední léta páté pětiletky. Její výsledky vytvořily dobré podmínky pro realizaci plánovaných úkolů současné pětiletky. Podnik byl vybaven prostředky těžké mechanizace, např. věžovým jeřábem, autojeřáby, nakladači a těžkými nákladními vozy. Významně se rozvinula iniciativa pracujících, projevující se socialistickými závazky pracovních čet i celých středisek, stoupl počet kolektivů soutěžících o titul BSP a byly vytvořeny komplexní racionalizační brigády řešící náročné technické problémy stavební výroby. To vše spolu se zkvalitněním řídící a organizátorské činnosti se projevilo ve zvýšeném plnění úkolů šesté pětiletky, předčasným plněním ročních plánů a dokončováním investičních akcí v termínech stanovených hospodářskými smlouvami.

Charakteristickým rysem této pětiletky je vysoký objem prací na investiční výstavbě. V roce 1976 činil 58 % a v plánu letošního roku představuje více než polovinu celkového objemu stavebních prací. Tato skutečnost se projevuje snížením objemu prací na opravách a umožňuje realizovat náročné akce dříve neobvyklého rozsahu. V prvním roce této pětiletky byla na území města dokončena stavba automatické telefonní ústředny, dále byla do užívání předána rekonstrukce a přístavba prodejny Jednoty v Revoluční ulici, pro zefektivnění provozu vlastního podniku byl vybudován velmi důležitý mycí box s technickými zařízením pro údržbu vozidel v podnikových garážích a postavena ocelová skladovací hala. V r. 1977 se OSP podílel na růstu výrobních a prodejních kapacit v Novém Bydžově, šlo např. o ocelovou konstrukci výrobních hal v ZAZ, postavení prodejny na sídlišti u hřbitova pro n. p. Potraviny a rekonstrukci provozoven na výrobnu lahůdek pro tentýž podnik. V letošním roce je plánováno dokončení náročných rozestavěných akcí, jako jsou transformovna pro VČE u Metličan, mateřská škola, rekonstrukce zubního střediska, výrobní hala Eramu a výstavba učňovského střediska pro vlastní podnik. V zájmu řešení bytového problému města převzal OSP výstavbu 24 bytových jednotek pro MěstNV. Tato akce je budována za velmi ztížených podmínek, neboť na staveništi je vysoká hladina spodní vody. Dalších 24 bytových jednotek postaví podnik pro OVBD. Jejich výstavba bude zahájena v závěru tohoto roku.

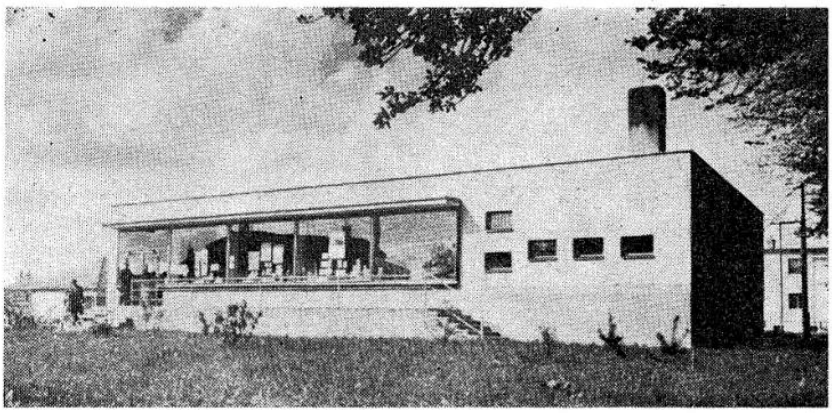
K realizaci akcí volebního programu Národní fronty přispívá podnik prováděním řemeslných prací, jako je např.

Dokončení na str. 2

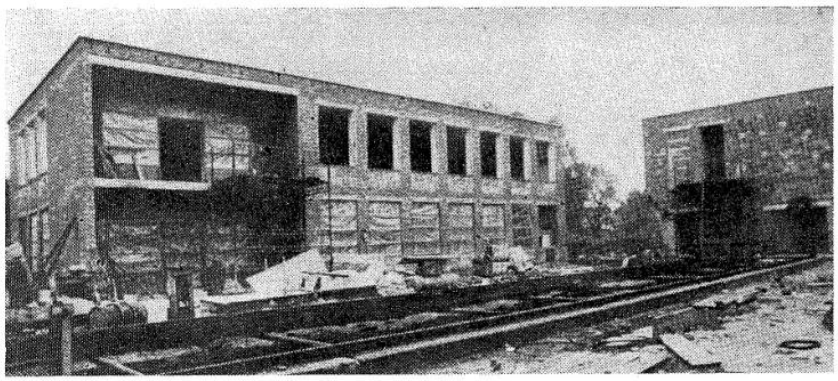
Budova zubního střediska po rozsáhlé adaptaci

FOTO M. DRAHOKOUPIL

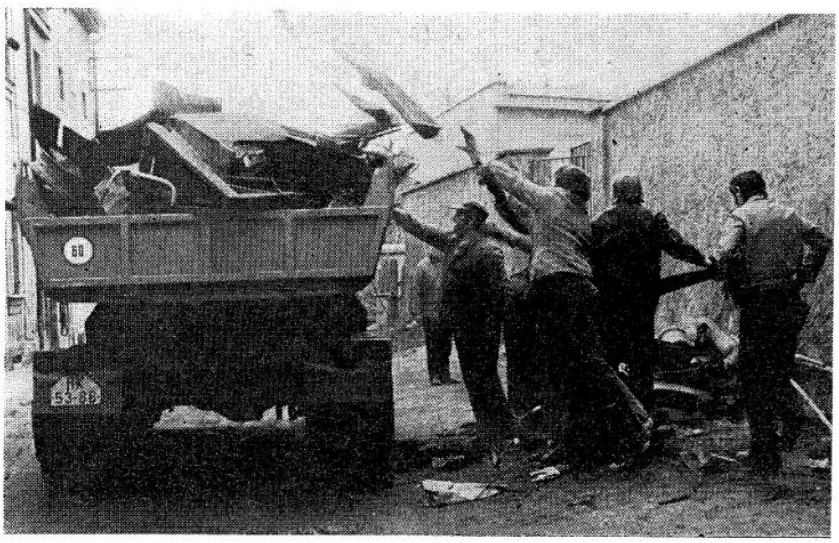
V západní části města vyrostla nová prodejna potravin.
FOTO M. DRAHOKOUPIL

V prostoru starých koupadel staví OSP Nový Bydžov mateřskou školu Sklář.
FOTO M. BYDŽOVSKÝ

ÚČAST VĚTŠINY NAŠICH OBČANŮ NA BRIGÁDÁCH JE SAMOZŘEJMOSTÍ. VĚDÍ, ŽE S JEJÍCH POMOCÍ SE DAŘÍ ZLEPŠOVAT A MODERNIZOVAT ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ NAŠEHO MĚSTA.

Na fotografii M. Bydžovského je zachycen svoz železného šrotu při jarní směně Národní fronty.

Dokončení ze str. 1

instalace ústředního topení a vzduchotechnického zařízení na přístavbě sokolovny.

V souladu s usnesením ÚV KSČ ke stavebnictví se snaží Okresní stavební podnik v Novém Bydžově snižovat rozestavěnost. I když je v tomto směru vývoj příznivý, je tento úkol stále obtížnější. Při soustavném růstu celkového počtu pracovníků dochází totiž k nepříznivému poklesu počtu pracovníků hlavní stavební výroby, zejména zedníků a stavebních dělníků. Tato skutečnost nutí podnik k omezování postupu prací na některých akcích, v tomto období jde např. o rekonstrukci bytových jednotek v ulici Čs. armády a gymnázium.

Z uvedených údajů je patrné, že závěry XV. sjezdu KSČ jsou v podniku OSP plněny odpovědně a s vědomím společenského významu jednotlivých akcí prováděných v obvodu města.

K plnění dalších stavebních úkolů jsou v podniku vytvořeny i příznivé výdělkové možnosti. V prvních letech šesté pětiletky se zvýšila průměrná mzda o 8 %. Podnik je přesvědčen, že i tato skutečnost příznivě ovlivní počty pracovníků hlavní stavební výroby a tím i plnění stavebních úkolů. -Em-

Není nám lhostejné

Většina našich občanů, zejména rybářů je roztrpčena nad špatným stavem našich tekoucích vod. Půjdeme-li se podívat například na Cidlinu mezi Sloupnem a Vysočany i dále směrem ke Chlumci n. C., zjistíme, že se místy podobá více stoce než řece. Náš stát má poměrně přísné zákony a nařízení na ochranu vodních toků. Avšak dodržují se ?

Tato neutěšená skutečnost postihuje nejvíce naše rybáře. Ze dvanácti kilometrů tekoucích vod našeho rybářského revíru (od mlýna ve Sloupně až po mlýn v Mlékosrbech) je devět kilometrů značištěno tak, že má jakostní třídu 4 (nejhorší je 5). Toto znečištění vody je na hranici možnosti jakéhokoliv života. Nejhorší stav je po dobu tří měsíců v závěru každého roku, kdy je v provozu cukrovar. Ale i další novobydžovské závody mají negativní vliv na kvalitu této vody. V poslední době se k nim přidaly ještě zemědělské závody, které vypouštějí do toků silážní, čpavkové a jiné odpadní vody. Při havarijním znečištění chovných objektů koncem října minulého roku vznikla škoda ve výši 43 000 Kčs. Žádná finanční pokuta však nemůže nahradit faktické ztráty. Odpovědní pracovníci by si měli uvědomit, že často pouhou nedbalostí jsou mařeny velké hodnoty lidské práce. A často by stačilo i malé opatření proti vnikání smrtících odpadních vod.

Dočká se naše město tolik slibované čistící stanice? Kdo nám dá odpověď?

MO ČSR

PRVOMÁJOVÁ VZPOMÍNKA

VE FOTOGRAFII JIŘÍHO DOLEŽALA

»Milionář« v bydžovské nemocnici

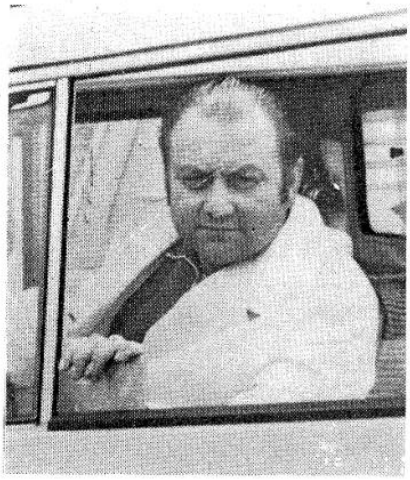

FOTO J. DOLEŽAL

Za 25 let jízdy bez nehody převzal s. Miroslav Marek, řidič sanitního vozu, od vedoucích pracovníků nemocnice a ZV ROH odznak II. stupně v rámci celostátní soutěže jízdy bez nehod.

Za tuto dobu najezdil na vozidlech mnoha typů bez nehody jeden a čtvrt miliónu kilometrů. Vedoucí dopravní služby s. J. Meduna vysoko ocenil jeho odborné kvality i charakterové vlastnosti. Soudruh Marek plní ochotně všechny úkoly řidiče sanitního vozu a navíc vozí obětavě s ústavním autobusem zaměstnance na různé zájezdy. Pro svůj optimismus a ochotu je oblíben u pacientů i zdravotníků. Jako vedoucí brigády socialistické práce dopravního úseku je nositelem stříbrného odznaku BSP.

Za jeho příkladnou a společensky prospěšnou práci mu ze srdce děkujeme a k zaslouženému úspěchu mu blahopřejeme. Do dalších let přejeme hodně zdraví a mnoho dalších šťastných kilometrů. A. V.

Rodiče nechtějí zůstat pozadu

Na základě požadavku rodičů uspořádaly SRPŠ a ředitelství ZDŠ v Novém Bydžově, Karlova ulice, šestihodinový kurs o množinách. V kursu vyučovali J. Trejbal, zástupce ředitele, a Emilie Urbanová a Olga Andělová, učitelky prvních tříd. Přes čtyřicet rodičů budoucích prvňáčků této školy se zájmem vyslechlo základní poučení o množinové teorii, které jim umožní proniknout do podstaty moderní matematiky. Rodiče jsou přesvědčeni, že svým dětem v první třídě „stačí".

Už zase roste

Na družstevních lánech už zase roste cukrovka. Připomeňme si proto několik zajímavých a důležitých údajů z její sklizně a zpracování v loňském roce.

Novobydžovský cukrovar v minulé mimořádně těžké a náročné kampani vykoupil 1,3 mil. q řepy, což představuje 112,6 % plánu nákupu. Z tohoto množství zpracoval 1 046 685 q čisté oprané řepy. Je to největší množství řepy ve stoleté historii našeho cukrovaru.

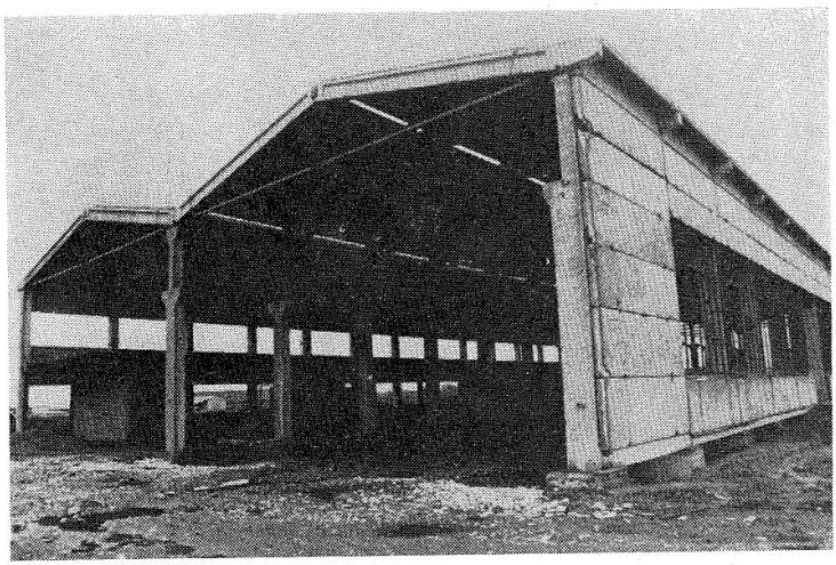
Zpracování řepy v továrně trvalo tentokrát sto deset dnů. Šlo o jednu z nejdelších kampaní v posledních letech. Cukrovar v Novém Bydžově ji ukončil jako poslední v republice. Celá kampaň ve svém souhrnu znamenala značné pracovní zatížení i vypětí pro všechny pracovníky, převážně brigádníky, mezi nimiž je velké množství důchodců. Nutno přiznat, že bez nich by se žádná kampaň nemohla ani uskutečnit. Za svědomité zvládnutí obtížné i dlouhé cukrovarské kampaně jim patří upřímné poděkování a přání pevného zdraví, které je předpokladem toho, aby i v letošním roce mohli všichni opět pomoci vyrábět „bílé zlato".

Dalším nepostradatelným pomocníkem při svozu a nakládání cukrovky byl podnik ČSAD z Chlumce n. C. a z Nového Bydžova se spolehlivými řidiči, bagristy i mechanizací. Za ztížených přírodních podmínek při sklizni i při svozu řepy přivezla ČSAD ke zpracování do cukrovaru z deseti filiálních pomocných skládek 971 739 q řepy na 11 200 nákladech. Zároveň odvezla z cukrovaru do okolních JZD 351 640 q cukrovarských řízků, které představují 3 752 povozů.

To vše stálo samozřejmě moc a moc peněz. A jsem na pochybách, zda jsme přitom byli vždy dobrými hospodáři a zda jsme všude a za všech okolností úzkostlivě šetřili s každou bulvou cukrovky, s každým centem řízků i s každým litrem nafty a oleje. Nebyly některé ztráty zbytečné a ke škodě nás všech?

Z okolních družstev dodalo největší množství cukrovky naše JZD ČSSP, které mělo oseto cukrovku 651 ha půdy a dodalo i přes velké sklizňové ztráty 305 000 q. Plán nákupu splnilo tak na 114 % a na 1 ha bylo sklizeno průměrně 468 q řepy (v minulém roce to bylo jen 251 q).

Letos má novobydžovské družstvo předepsaný úkol osít 680 ha a dodat v průměru 418 q cukrovky z každého hektaru. Všichni družstevníci i brigádníci, kteří budou pečovat o cukrovku v průběhu celé vegetační doby, od přípravy půdy, hnojení, řádného zasetí, přes kultivaci a ochranu rostlin, až po sklizeň, musí učinit všechna potřebná opatření, aby letošní výnos byl všestranně úspěšný. J. Macura

Za cukrovarem směrem ke Sloupnu je prováděna výstavba podnikových dílen, které budou sloužit opravám strojového parku jednotlivých cukrovarů.

FOTO M. BYDŽOVSKÝ

ROZSÁHLÁ REKONSTRUKCE VODOVODU

V minulých letech byli občané Nového Bydžova na veřejných schůzích seznámeni s plány na posílení vodovodu v Novém Bydžově. Rozsáhlá rekonstrukce byla zahájena v roce 1973 a dnes se dostává do závěrečné fáze.

Po dokončení montáže vodovodu ve Smetanově a Purkyňově ulici dojde k propojení nově budovaných vodovodních řádů v ulici Jungmannově, Havlíčkově, Karlově a Revoluční. Vodovod v těchto ulicích dokončili v minulých letech pracovníci Pozemních staveb v Hradci Králové.

Nově budovaným vodovodním řádem dojde ke zvýšení celkové dodávky vody a zároveň se vyřeší i přívod pravidelné dodávky pitné vody pro oblast sídliště za sokolovnou a pro Zábědov. Vzhledem k tomu, že výrobní kapacita Pozemních staveb Hradec Králové byla pro rok 1978 naplněna, určil investor stavby jako dodavatele stavby VčVAK, provoz Nový Bydžov. Náročnost stavby nespočívala jen v montáži rour velkého profilu Js 400, ale i v obtížnosti budování ve vozovce II. třídy. Aby bylo možno provést úplnou uzávěrku vozovky, bylo třeba vyřešit síť objížděk a přemístit autobusové nádraží. Termín uzávěrky vozovky byl stanoven do první poloviny měsíce června a byl pro dodavatele závazný. Na stavbě byl použit nový druh těsnění litinových rour pomocí gumových kroužků. Je předpoklad, že stavba vodovodu bude včas dokončena. Pro novobydžovský provoz je to úkol mimořádné náročnosti, neboť musí souběžně zajišťovat provoz a údržbu vodovodu v celém městě, dále v Chlumci nad Cidlinou, Starém Bydžově, Staré Skřeněři a v dalších obcích, včetně kanalizace v N. Bydžově, Chlumci nad Cidlinou a ve Skřivanech.

J. Řezníček

Pohled na stavbu rozvodné šachty v křižovatce před restaurací U Stehlíků
FOTO M. BYDŽOVSKÝ

Nezapomněli na nejstarší

Jednotné zemědělské družstvo Československo-sovětského přátelství v N. Bydžově položilo základ ke krásné tradici. Každoročně na přátelské besedě hodlá uskutečňovat společné setkání vedoucích funkcionářů družstva s družstevníky a družstevnicemi staršími sedmdesáti let. V současné době je mezi nimi většina těch, kteří před více než dvaceti lety byli prvními průkopníky naší socialistické družstevní zemědělské velkovýroby. Zemědělská družstva, jak je všeobecně známo, se tenkrát zakládala za velmi obtížných a často i nejistých ekonomických podmínek, zpravidla uprostřed bouřlivých třídních střetů a nepochopení mnoha našich zemědělců.

První setkání se uskutečnilo 4. května v Kulturním domě v Lužci nad Cidlinou. Ze čtyř set důchodců nad sedmdesát let jich družstevním autobusem přijelo sto sedmdesát dva. Všichni byli přivítáni květinami. Výrobní náměstek JZD ČSSP s. ing. Vopálka poděkoval všem za jejich dosavadní práci, nezřídka spojenou i s osobní statečností a odvahou. Zhodnotil i jejich věrnost družstevní myšlence v krizovém roce 1968. Předseda družstva ing. Doležal připomněl všem přítomným ve stručnosti historii sloučeného družstva, které vzniklo postupným spojením čtrnácti malých družstev. Stávající družstvo, které má 1400 členů, je největším družstvem ve Východočeském kraji.

Zástupce odboru sociálního a důchodového zabezpečení ONV v Hradci Králové s. Vodička ve svém vystoupení objasnil vznik starobních důchodů družstevníků i rozdíly a příčiny rozdílů v různých dávkách ve smyslu zákonc

V další části programu byli družstevníci-důchodci seznámeni s plány a perspektivami hospodaření družstva a s jeho sociální a kulturní politikou, která se projevuje v péči o jednotlivé členy družstva.

Při neformálních přátelských rozhovorech se pak hovořilo o minulosti i přítomnosti družstva, došlo na kritické připomínky i rady starších družstevníků na adresu dnešních vedoucích funkcionářů. Všem jde o další zlepšení práce i celkové organizace družstevního života.

Došlo samozřejmě i na bohaté pohoštění, které díky obsluze mladých soudružek z administrativy chutnalo dvojnásobně. K dobré náladě vyhrávala družstevní dechovka. Všem bylo při tomto setkání dobře, právem proto organizátorům této akce patří upřímné poděkování. Za rok na shledanou a všichni opět ve zdraví!

J. Macura

Školení o záchraně života

Čtyřicet pět učitelů ze všech stupňů škol Novobydžovska se zúčastnilo teoretického a praktického školení v poskytování první pomoci. Tato akce se uskutečnila z podnětu IV. ZO ČsČK.

Školení bylo rozvrženo do tří částí a vedl je MUDr. Adolf Klein, zástupce přednosty chirurgického oddělení NsP v Novém Bydžově. Učitelé byli seznámeni se zásadami v poskytování první pomoci, jako je např. dýchání z plic do plic, stavění krvácení a ošetřování zlomenin. V závěru školení byly promítnuty vhodné zdravotnické filmy.

Celé školení bylo koncipováno tak, aby učitelé byli seznámeni s nejnovějšími poznatky při poskytování první pomoci. Těchto poznatků mohou využít při své pedagogické praxi, zejména k přípravě dětí na soutěže třídních zdravotních hlídek.

A. V.

POZVÁNKA NA VÝSTAVU

MO ČSCHDZ v Novém Bydžově spolu se ZO kaktusářů u příležitosti 50. výročí svého trvání uspořádají tradiční

VÝSTAVU KRÁLÍKŮ, HOLUBŮ, DRŮBEŽE, EXOTŮ A KAKTUSŮ

ve dnech 12. a 13. srpna 1978

na chovatelském středisku v zahradě proti „pile" v Revoluční ulici.

Přijďte se podívat.

M. Velísek

K ŽIVOTNÍMU JUBILEU MUDr. JIŘÍHO ŠULCE

Dne 5. května 1978 v plné pracovní a životní síle se dožil šedesátin MUDr. Jiří Šulc, přednosta chirurgického oddělení nemocnice v Novém Bydžově.

Nám, kteří delší čas pracujeme po jeho boku, se této skutečnosti nechce ani věřit, neboť jeho pracovní energie a elán zastíní mnohého mladšího pracovníka.

Připomeňme si alespoň ve zkratce několik životopisných údajů. Narodil se 5. 5. 1918 v Sendražicích na Hradecku jako druhý syn vesnického učitele. Střední školu a gymnázium absolvoval v Hradci Králové. Po maturitě vstoupil na lékařskou fakultu Karlovy univerzity v Praze. Pro uzavření vysokých škol fašisty musel však tato studia nedobrovolně přerušit. Během války pracoval jako administrativní pracovník v tukových sběrnách, odkud byl v roce 1942 totálně nasazen na práci do Německa. Po osvobození s vytrvalostí sobě vlastní pokračuje ve studiu na nově otevřené vysoké škole a dne 20. června 1947 promuje jako doktor všeobecného lékařství.

Po skončení vysokoškolského studia se okamžitě zapojuje do práce v nově budované republice. Lékařskou praxi zahájil 1. července 1947 v okresní nemocnici v Rychnově nad Kněžnou. V r.

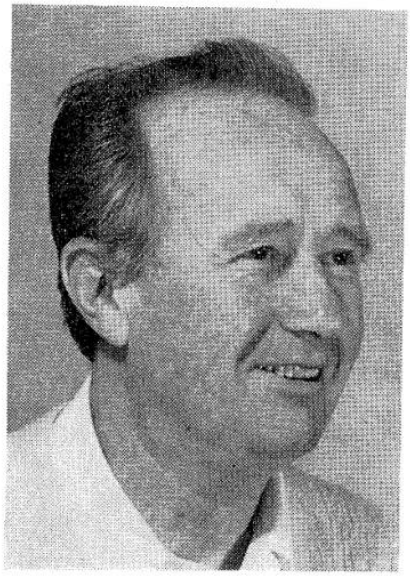

FOTO J. DOLEŽAL

1949 odchází do Nového Bydžova. Díky svým odborným, organizačním a lidským vlastnostem se již v roce 1956 stává přednostou chirurgického oddělení. Tuto funkci vykonává dosud.

Většinu svého denního času věnuje převážně práci na chirurgickém oddělení. Má velkou zásluhu na jeho dobré pověsti v širokém okolí. Při své práci pečuje také o výchovu mladých lékařů, kterým ochotně předává svoje bohaté odborné zkušenosti. Mnozí z jeho bývalých svěřenců jsou dnes zdatnými chirurgy v jiných nemocnicích. Lidsky teplý a milý přístup k nemocným je součástí výborných úspěchů jeho celoživotní chirurgické praxe.

MUDr. Jiří Šulc se aktivně podílí i na veřejně prospěšné práci. Řadu let vykonává funkci předsedy jedné ze skupin ČsČK, je členem zdravotní komise při MěstNV a obětavě pracuje ve výboru TJ Jiskra Nový Bydžov ve funkci předsedy tenisového oddílu. Za tuto veřejnou činnost se mu dostalo mnoha čestných uznání a ocenění.

Našemu jubilantovi přejeme ještě mnoho let pilné práce při plném zdraví a svěžesti. Tímto přáním máme na mysli i zdraví občanů Nového Bydžova a širokého spádového okolí. Za jeho dosavadní práci mu upřímně děkujeme.

Spolupracovníci

Děti se učí zachraňovat lidské životy

Velmi často se dozvídáme o mnoha úrazech, poraněních i dalších zdravotních krizích našich občanů. Některé z nich jsou způsobeny nedbalostí v zaměstnání, nedodržováním zásad bezpečnosti a hygieny práce, jiné souvisí se zhoršeným zdravotním stavem, se stářím. Stovky vážných zranění, nezřídka i smrtelných, jsou již po mnoho let způsobovány dopravními nehodami. Je smutnou skutečností, že téměř denně umírají lidé, kterým nebyla včas a odborně poskytnuta první pomoc. Nezřídka se stává, že náhodní chodci nemohou zraněnému poskytnout první pomoc, protože neznají její zásady. Přitom se právem obávají, aby jejich snaha ještě více neublížila a nezhoršila zdravotní stav pacienta.

Odtud vyplývá potřeba, aby co nejvíce našich občanů se vyznalo v základních zdravotnických zásadách. A je třeba začít již od mládí. Tak je tomu např. na ZDŠ v Novém Bydžově, Karlova ulice, kde již po několik let pracuje zájmový kroužek mladých zdravotníků. Nejlepší jeho členové se zúčastňují soutěží třídních zdravotních hlídek.

Každý mladý zdravotník musí ovládat umělé dýchání z plic do plic (to se nacvičuje na figuríně známé pod nepříliš vkusným označením Andula), musí znát obvazovou techniku, zásady poskytování první pomoci při různých druzích poranění a mnoho dalšího. Je potěšitelné, že někteří mladí zdravotníci použili získaných vědomostí již mnohokrát v praxi při ošetřování menších poranění svých spolužáků nebo sourozenců a rodičů. A v budoucnu budou mít jistě mnoho příležitostí i při náročnějších situacích. Z některých vyrostou dokonce zdravotní sestry a lékaři, a tak se jejich záliba promění v celoživotní společensky velmi prospěšné povolání.

-no-

První fáze umělého dýchání z plic do plic. Další se nacvičuje na figuríně.

Plastická chirurgie současnosti

Do jedné z členských schůzí I., II. a IV. ZO ČsČK byla zařazena zajímavá přednáška, jejímž námětem byla plastická chirurgie.

V jejím úvodu byla MUDr. Milanem Duškem zdůrazněna skutečnost, že úspěchy plastické chirurgie jsou součástí velkých úspěchů, kterých dosáhlo naše zdravotnictví v posledních třiceti letech. Jen málo Bydžováků ví, že toto oddělení chirurgie je i v nemocnici s poliklinikou v Novém Bydžově a že dosahuje vynikajících výsledků. Na toto oddělení dojíždějí k plastickým zákrokům pacienti z mnoha míst naší republiky.

O vývoji plastické chirurgie vyprávěl mnoho zajímavého MUDr. Dalibor Herbst, lékař chirurgického oddělení NsP v Novém Bydžově. Posluchači se dozvěděli, že počátky plastické chirurgie sahají hluboko do historie a souvisejí se snahou lidí, zejména žen po dokonalém vzhledu, tělesném půvabu a kráse. Používalo se různých barev a pigmentů, těmi se však všechno zakrýt nedalo. Hledaly se proto jiné cesty. Asi před 200 lety začali ranhojiči provádět první krkolomné zákroky. Vlastní lékařský pokrok do plastické chirurgie přinesla však až 1. světová válka, kdy se chirurgové pokoušeli opravovat různé deformity způsobené zraněním, které lidi trvale poškozovaly.

Zakladatelém plastické chirurgie ve světovém měřítku je náš akademik MUDr. F. Burian. Za 1. světové války odešel na balkánskou frontu, kde v polní nemocnici začal úspěšně dělat různé úpravy obličejů, které byly zdeformovány v důsledku zranění. Akademik F. Burian i přesto, že byl původně stomatolog, přinesl svými pracemi do uvedené chirurgie významný pokrok. Právem byl proto po válce postaven do čela Ústavu plastické chirurgie v Praze. Z války měl seznam raněných, které operoval v polní nemocnici. Po válce je zval do ústavu k dalšímu léčení a sledování vývoje chirurgických zákroků. Ve své práci se pochopitelně neomezil jen na oblast válečných zranění. Rozsah jeho práce byl velmi široký. Zvlášť vynikajících úspěchů dosáhl při úpravě vrozených rozštěpových vad u dětí.

Ordinátorem plastické chirurgie v N. Bydžově je docent MUDr. Karel Dlabal, který dojíždí z fakultní nemocnice Hradec Králové.

Nová plastická chirurgie se nezabývá jen kosmetickými záležitostmi, ale stará se také o popáleniny od jejich počátků až po fázi doléčování. Opravuje jizvy po popálení, různé deformity, zkrácení končetin, ošetřuje vývojové vady u dětí apod. Velkých úspěchů se dosahuje např. při rekonstrukci po úraze ruky. Jedná se o nákladnou záležitost, která pacientům přináší velkou pomoc a nezřídka je osvobozuje od částečné nebo úplné invalidity.

V průběhu přednášky se posluchači seznámili také se změnami při poskytování první pomoci u popálenin. V diskusi se zvláště ženy zajímaly o nejatraktivnější část plastické chirurgie - o kosmetickou chirurgii. Dověděly se, jak se odstraňují vrásky v obličeji a jak se vylepšují různé anomálie nosu, uší, prsu apod.

Také v oboru plastické chirurgie platí zásady prevence. Včas zachycená onemocnění nebo postižení se odstraňují lépe než v pokročilém až zanedbaném stádiu. Stejně důležité je předcházení úrazům a dodržování zásad bezpečnosti práce. S výchovou člověka k ochraně zdraví a ke správnému životnímu stylu musíme začít již od narození. To je úkol, který platí pro jednotlivce i celou společnost.

A. V.

O PRÁCI ČESKÉHO SVAZU ŽEN

Zájmová činnost základní organizace Českého svazu žen v Novém Bydžově je velmi rozsáhlá. Na úseku masově politické a organizátorské práce se věnuje pozornost získávání nových členek, zejména na závodech a tím je zajišťováno správné sociální složení naší organizace. Ženy ZO ČSŽ se zúčastňují všech akcí, pořádaných na počest významných politických a kulturních výročí, a některé pomáhají i při jejich zajišťování. Mimo jiné byl uspořádán zájezd do Lidic a na vybudování pomníku lidickým dětem přispěla naše organizace částkou 2 740 Kčs.

Na úseku kulturně výchovné činnosti jsou pořádány besedy, politickovýchovné přednášky a různé akce pro děti, jako např. vyprávění o Leninově díle Velká iniciativa, vzpomínky s. Loudové na dukelské boje, jichž se sama zúčastnila, a cestopisné postřehy z Kuby s. Libuše Lichtenberkové, předsedkyně OV ČSŽ. Její vyprávění bylo doprovázeno barevnými diapozitivy.

Naše organizace zařazuje do své činnosti také zdravotnické přednášky IV. skupiny ČsČK, které se těší velké pozornosti většiny žen. Mnoho zajímavého se dozvěděly od MUDr. Heleny Šafaříkové, MUDr. Františka Hradeckého a MUDr. Jána Drugdy.

Tradičním úkolem členek základní organizace je spolupráce s Městským domem pionýrů a mládeže a občanskými výbory při organizování Mezinárodního dne dětí v našem městě. MěstV ČSŽ zajišťuje na novobydžovských závodech finanční příspěvky na nákup odměn pro děti, které se zúčastňují soutěží.

V Měsíci československo-sovětského přátelství společně navštěvují divadelní představení sovětských autorů. V roce 60. výročí VŘSR to byla např. návštěva hry N. Pogodina Kremelský orloj.

Na úseku zvyšování péče o životní a pracovní prostředí pořádají členky brigády v zahradnictví, starají se o úpravu květinových záhonů a zúčastňují se i brigád v zemědělství.

Velkému zájmu se těší kursy šití. Sběrová činnost se zaměřuje na starý papír, textil a léčivé rostliny. V r. 1974 obdržela ZO ČSŽ od Sběrných surovin v Hradci Králové diplom.

O dobrou činnost organizace se stará její předsedkyně Blažena Huňáčková a místopředsedkyně s. Běla Jirsáková, která je navíc členkou OV ČSŽ v Hradci Králové a ÚV ČsSŽ v Praze. Výbor má devatenáct členek a celá naše organizace téměř tři sta.

Úkolem organizace i nadále zůstává zvyšování angažovanosti žen při rozvoji socialistické společnosti, cílevědomé prohlubování politickovýchovné práce, upevňování jednoty a akceschopnosti naší organizace a přispívání k rozvoji socialistické rodiny a k vytváření harmonického souladu poslání ženy jako matky, pracovnice a občanky.

-ŠE-

V letošním roce oddíl kopané TJ Jiskra Nový Bydžov bude slavit 75. výročí svého založení. Za celou dobu své existence dosáhl řady sportovních úspěchů a vychoval mnoho hráčů, z nichž někteří se prosadili i v naší nejvyšší fotbalové soutěži. Obětavou prací sportovních nadšenců dokázal vybudovat hezký sportovní stadión.

Rub a líc bydžovské kopané

Novobydžovská kopaná zaujímala v minulosti jedno z předních míst na Hradecku. V posledních letech od tohoto postavení však začal značný ústup. V čem hledat příčiny? Mnozí členové výboru zestárli a v tělovýchově přestali pracovat. Je skutečností, že ztrátu způsobenou jejich odchodem se dosud nepodařilo zcela překlenout. Také kvalita jednotlivých mužstev se postupně zhoršovala. Částečně je to ovlivněno nedostatkem různých druhů zaměstnání v místních závodech a provozech. Nový Bydžov totiž postrádá dominující průmyslový podnik. S tím dále souvisí i nepatrná možnost získání bytu. Odchovanci oddílu po skončení základní vojenské služby se často neradi vracejí a vyhledávají zaměstnání v jiných městech. Kádr jednotlivých družstev je vytvářen pouze z místních hráčů, popř. z hráčů bydlících v nejbližším okolí. O přílivu hráčů do Nového Bydžova z jiných oddílů nelze vůbec mluvit.

Dokončení na straně 14

O aktivitě našich svazáků

Místní organizace SSM osladí v letošním roce 5. výročí svého založení. Toto malé jubileum chtějí svazáci pozdravit bohatou činností.

Základním úkolem je oživení spolupráce a koordinace činnosti novobydžovských základních organizací SSM, které po zrušení městského výboru SSM značně zaostaly. První kroky byly již podniknuty - na společných poradách předsedů všech ZO SSM byly vytyčeny hlavní úkoly pro svazáckou činnost v tomto roce.

Největší celoměstskou svazáckou akcí bude druhé soutěžní střetnutí mládeže družebních měst Brezna a Nového Bydžova, které se uskuteční ve dnech 15.—18. června a bude mít bohatý a kulturní program.

Důležitou oblast svazáckého života tvoří pracovní aktivita a iniciativa jednotlivců i celých kolektivů. V letošním roce se zaměřuje mimo jiné na pomoc při celoměstských akcích „Z" a na práce v rámci svazácké akce Na pomoc zemědělství.

V oblasti kulturně výchovné činnosti se svazáci pokoušejí realizovat nové přitažlivé formy zábavy, zaměřené na široký okruh mladých lidí. Jednou z těchto forem jsou Hovory s mládeží, pořádané ve spolupráci s MěstNV a MDPM. Tyto Hovory se v letošním roce uskuteční celkem čtyřikrát a tematicky budou zaměřeny na důležité oblasti společenského života. Další zajímavou a jistě i přitažlivou akcí bude druhé Hudební léto mladých, které je naplánováno na období od 18. 6. do 8. 7. 1978. Vystoupí skupiny Modrý efekt, Citron, Katapult a zpěvák Petr Novák, tedy vesměs představitelé naší moderní hudby.

Zvýšená pozornost bude věnována klubové činnosti, od které lze očekávat tolik potřebnou vlastní tvorbu kulturních pořadů.

Poměrně bohatou činnost vyvíjí členové SSM na úseku zájmové sportovní činnosti. Aktivně se zapojují do Olympiády pracujících, sami organizují různé sportovní soutěže nebo při nich spolupracují.

Místní organizace SSM nezapomíná ani na oblast spolupráce s Pionýrskou organizací SSM, která je zakotvena v patronátní dohodě s PS Rudá hvězda při ZDŠ v Karlově ulici. Soustřeďuje se především na spolupráci při pořádání sportovních a kulturních akcí a na metodickou pomoc při vedení pionýrských oddílů.

MO SSM po celou dobu své existence patřila k nejaktivnějším svazáckým organizacím v Novém Bydžově. V tomto směru hodlá pokračovat i nadále, a tak přispívat k všestrannému rozvoji naší socialistické společnosti.

Cyklistický Závod družby

V sobotu 22. dubna se konal v našem městě již XI. ročník cyklistického Závodu družby o pohár města Nového Bydžova. Letošní ročník pořádaný na počest 33. výročí osvobození naší vlasti byl opět zařazen do celostátního cyklistického kalendáře. Hlavním pořadatelem závodu byl Městský dům pionýrů a mládeže v Novém Bydžově. Záštitu nad celým závodem převzala rada MěstNV a OSP v N. Bydžově.

V sedmi kategoriích se na startu představilo celkem 212 závodníků.

V hlavním závodě kategorie mužů na 120 km si vítězství vybojoval Vladimír Vávra z RH Plzeň před svým oddílovým kolegou Petrem Matouškem a Zdeňkem Machačem ze Světlé nad Sázavou.

V rámci závodu se konalo rovněž místní kolo Závodu mírů pionýrů určené žákům ZDŠ. V konkurenci 32 závodníků z pěti ZDŠ zvítězil Volejník ze ZDŠ v Chlumci n. C. před Hruškou z cyklistického oddílu při MDPM v N. Bydžově a dalším žákem chlumecké devítiletky Špecingerem.

Všem divákům nabídl závod zajímavou sportovní podívanou. Závodníci i vedoucí družstev si pochvalovali dokonalé organizační zajištění závodu. Toto uznání bude jistě pobídkou všem pořadatelům při přípravě dalších ročníků tohoto závodu.

Dny maďarské kultury v Novém Bydžově

Městské kulturní středisko v Novém Bydžově a Okresní kulturní středisko v Hradci Králové byly pořadateli Dnů maďarské kultury v Novém Bydžově, nad jejichž průběhem převzaly záštitu stranické a státní orgány města.

Dny kultur socialistických zemí se konají v okrese Hradec Králové již od roku 1970 a postupně v nich byly občanům představeny všechny státy socialistického společenství. Tato akce díky pochopení představitelů města a iniciativě Městského kulturního střediska v Novém Bydžově začíná mít již dnes svou tradici.

Slavnostního zahájení se zúčastnili představitelé Maďarské lidové republiky v Československu včetně zástupců maďarských sdělovacích prostředků a představitelé okresu Hradec Králové a města Nového Bydžova. V prostorách hotelu Lev byla slavnostně zahájena výstava „Od Maďarské republiky rad po dnešek", po které následovala beseda o současném životě lidového Maďarska.

Až do 27. dubna se konalo osm večerů, které ve svém souhrnu poskytovaly obraz o životě a práci našich jižních sousedů.

V interpretaci pražských umělců bylo uvedeno literárně hudební pásmo „Perly maďarské literatury", uskutečnila se beseda s představiteli cestovní kanceláře IBUSZ, na které si mohli zájemci na místě zajistit pobyt v některém rekreačním středisku MLR, novobydžovští posluchači středních škol soutěžili ve znalostech o Maďarsku, v místním kině byla uvedena premiéra filmu (po celou dobu byly promítány krátké předfilmy maďarské produkce), pro politické a hospodářské pracovníky přednášel tajemník obchodního zastupitelství MLR o aktuálních otázkách čs.-maďarských ekonomických vztahů.

Zajímavým zpestřením a zároveň obohacením celé akce byly prodejní výstavy výrobků maďarského průmyslu včetně prodeje velice žádaných gramodesek s taneční hudbou. Navíc si mohli obyvatelé Nového Bydžova pochutnat na vybraných jídlech maďarské kuchyně v hotelu Lev.

Dny maďarské kultury v Novém Bydžově splnily významnou kulturně politickou funkci. Vhodnou volbou jednotlivých programů, jejich kvalitou a v neposlední řadě i atraktivností přispěly významně k propagaci myšlenek proletářského internacionalismu a stále se prohlubující spolupráce mezi národy socialistického společenství.

Fotografie ze zahájení výstavy Od Maďarské republiky rad po dnešek.

FOTO J. PROKOP

OKRESNÍ PŘEHLÍDKU MĚSTSKÝCH DIVADELNÍCH SOUBORŮ

uspořádaly v Novém Bydžově ve dnech 8.—10. června OKS V Hradci Králové a MěstKS v Novém Bydžově.

Našemu publiku ve třech večerech se představily:

divadelní soubor Jirásek s veselohrou Miguela Mihury

MARIBEL A PODIVNÁ RODINA,

divadelní soubor Domu kultury ROH ZVŪ Hradec Králové s incenací tragikomedie Eduarda de Filippa

NEAPOL, MĚSTO MILIŌNŮ

a divadelní soubor Klicpera při TJ Sokol v Chlumci nad Cidlinou s veselohrou s popěvky V. K. Klicpery

KAŽDÝ NĚCO PRO VLAST.

Všechny incenace měly velmi dobrou úroveň a přispěly tak k obohacení kulturního života města v závěru divadelní sezóny.

POČTY DĚTÍ
narozených v Novém Bydžově

od 1. 9. 1972 do 31. 8. 1973	**114**
od 1. 9. 1973 do 31. 8. 1974	**141**
od 1. 9. 1974 do 31. 8. 1975	**112**
od 1. 9. 1975 do 31. 8. 1976	**118**
od 1. 9. 1976 do 31. 8. 1977	**106**

Uvedená data jsou psána s ohledem na přijímání dětí do základní školy.

Zeptali jsme se

jménem našich občanů ing. Heleny Trhoňové, vedoucí finančního a plánovacího odboru MěstNV, na význam daní a poplatků.

Jednou z hlavních zásad hospodářské politiky socialistického státu je hospodárnost a optimální využívání všech hmotných a finančních zdrojů.

Pro národní výbory z toho vyplývá povinnost maximální tvorby vlastních finančních zdrojů a jejich hospodárné a účelné využívání. Daně a poplatky od občanů města jsou důležitou složkou příjmové části rozpočtu národního výboru. V několika posledních letech se projevil pokles většiny druhů daní a poplatků. Finanční odbor MěstNV byl nucen se tímto jevem vážně zabývat, neboť pokles příjmů z daní a poplatků měl negativní vliv na vyrovnanost rozpočtu národního výboru.

Značný pokles byl u poplatku ze psů. Šlo o velký počet odhlášek psů nebo vědomé nepřihlášení ze strany jejich majitelů. Tato skutečnost vyla zjištěna ve spolupráci s IPV MěstNV. Dále bylo nutné předpokládat, že řada občanů nevěnovala pozornost vyhlášce o poplatku ze psů, vydané MěstNV v roce 1972. MěstNV se proto rozhodl pro jednorázové šetření držení psů. Tento předpoklad se ukázal jako správný. Všichni občané, kteří psy nepřihlásili, jsou postupně vyzýváni k podání řádné přihlášky a poplatek je jim dodatečně předepisován.

Tímto opatřením dosáhl MěstNV vyrovnání výše příjmu z poplatků ze psů na úroveň z roku 1974, kdy byl zaveden zvýšený poplatek. I když absolutní částka přírůstku ve srovnání s celkovým objemem rozpočtu není velká (10 000 Kčs), přece jen představuje možnost vyrovnat se s úkoly rozpočtu v oblasti tvorby vlastních finančních zdrojů a zachování plánované úrovně výdajů.

Dovolte mi, abych poděkovala těm členům občanských výborů, jejichž zásluhou se dotazníkové letáčky dostaly téměř do všech domácností v našem městě. Bez jejich pomoci bychom takovouto rozsáhlou akci nemohli úspěšně provést.

Pionýrská skupina Rudá hvězda při ZDŠ v Karlově ulici má za sebou bohatou celoroční činnost. Oddíly jiskřiček a pionýrů prožily se svými vedoucími a instruktory mnoho hezkých chvil, při nichž se nejen pobavily, ale i poučily, upevnily si své zdraví a naučily se zase o něco lépe žít v kolektivu a vhodným způsobem využít svůj volný čas.

Pionýři opět na tábor

Svou činnost skupina nepřeruší ani o hlavních prázdninách. Za tím účelem navázala dobré vztahy s turistickým oddílem TJ Jiskra v Novém Bydžově, který vlastní dobře vybavený letní tábor Plátěná osada ve Splzově u Železného Brodu. Díky pochopení TJ Jiskra pro spolupráci, která se bude jistě dále rozvíjet, uskuteční PS Rudá hvězda na Plátěné osadě v době od 8. do 27. srpna 1978 již svůj třetí samostatný letní pionýrský tábor.

Osmdesát našich pionýrů prožije tedy tři týdny v krásném prostředí. Svědomitě bude o ně pečovat štáb vedoucích a skupina zkušených kuchařek. Veškerá činnost je v základních rysech naplánována. Větší táborové akce budou motivovány mládežnickými festivaly. Na počest kubánského festivalu se připravuje atletická olympiáda. Ani na zajímavé besedy se nezapomene. Děti mezi sebou přivítají delegáta posledního mládežnického festivalu v Berlíně a horolezce z expedice Alpy. Tato beseda bude spojena s ukázkou horolezecké techniky na Suchých skalách.

V průběhu tábora budou děti plnit pionýrské Plameny a Cesty. Zájemci budou mít možnost získat za odbornost odznak Mladý atlet. Při sestavování denních programů budou respektována i vhodná přání dětí, která táborové radě budou navrhovat zástupci jednotlivých oddílů.

Na plnění zodpovědného úkolu se kolektiv vedoucích pečlivě připravuje. Děti i jejich rodiče budou s průběhem tábora určitě spokojeni. M. Pešta

Neobvyklá soutěž

Pod heslem „Soutěžením k vyšší efektivnosti" se konala v Novém Bydžově ve dnech 26. až 28. dubna 1978 krajská soutěž nejlepších žáků střed. ekonomických, ekonomických, střed. zemědělských technických a učňovských škol v těsnopise, psaní strojem a ve stenotypistice. Pořadatelem a hlavním organizátorem soutěže byla střední zemědělská technická škola v Novém Bydžově. Slavnostního zahájení soutěže se zúčastnil předseda MěstV KSČ s. J. Gruber, za VčKNV, odbor školství, krajský školní inspektor s. ing. Košťál, dále zástupce Státního ústavu těsnopisného v Praze, pracovníci Krajského pedagogického ústavu v Hradci Králové a zástupci místních závodů a JZD.

Celá soutěž proběhla po organizační stránce na výbornou. Zástupce Státního ústavu těsnopisného v Praze s. prof. Kuldová při závěrečném hodnocení vysoce ocenila pozoruhodné výkony, kterých při soutěži dosáhly žákyně Východočeského kraje.

V kategorii psaní strojem zvítězila Radka Křížová ze IV. SEŠ v Jičíně výkonem 392 čistých úhozů za minutu. V těsnopise do 90 slov za minutu zvítězila Eva Čejchanová ze IV. SEŠ v Náchodě a v kategorii těsnopisu do 80 slov vyhrála Jitka Vincencová ze 2. EŠ v Chocni. Ve stenotypistice byly nejúspěšnější Radka Křížová, Eva Čejchanová a Stanislava Stejskalová ze SEŠ v Hradci Králové. Rovněž žákyně SZTŠ svými výkony se plně vyrovnaly svým soupeřkám ze SEŠ a EŠ.

Program společenského večera pořádaného pro soutěžící a doprovázející učitele zpestřila cimbálová muzika KD ROH ZVÚ v Hradci Králové.

První tři nejúspěšnější žákyně v každé kategorii obdržely kromě diplomu také věcnou cenu. Jejich vysoké výkony jsou příkladné pro ostatní žákyně škol.

Podle sdělení soutěžní komise bude místní SZTŠ požádána o uspořádání obdobné soutěže v roce 1984 u příležitosti oslav 100. výročí zemědělského školství v Novém Bydžově. -kra

Co říkají obyvatelé panelového domu u sokolovny s vchody číslo 889, 890, 891 a 892 tomuto popelnicovému zátiší?!

Vyfotografoval M. Bydžovský na na základě požadavku MěstNV.

Přijďte se podívat na výstavu květin, ovoce a zeleniny

„Kdo nepokračuje, ten couvá zpět. I malá hřivna množí počet. Hleďme podle svých sil státi se užitečnými a žíti nikoliv jen výhradně sobě, nýbrž i příštím generacím."

Tato moudrá a poučná slova napsal novobydžovský rodák, význačný český ovocnářský šlechtitel Josef Eduard Proche. Významu jeho osobnosti jsme vzpomněli v minulém ročníku Novobydžovského zpravodaje v článku Stručný pohled do historie zahradnictví a ovocnářství na Novobydžovsku.

Výsledek jeho píle byl obrovský a lze jej pochopit jen jako projev velké lásky k ovocnictví. Skutečnost, že jeho dílo nenašlo včas své pokračovatele, je politováníhodná. Výstižně tento fakt charakterizoval dr. K. Kamenický (České ovoce VI) slovy:

„Ryzí a poctivá povaha Procheova i jeho téměř padesátiletá neúnavná práce hospodářská zůstanou zářivým příkladem i dalším generacím. Neblahý osud jeho životního díla budiž nám však zároveň důtklivou výstrahou pro budoucnost. Nestačí, aby jeden pracoval za všechny a pro všechny tam, kde úloha je příliš obsáhlá množstvím rozmanitých problémů . . ."

K 70. výročí úmrtí tohoto významného českého ovocnáře i na počest třicátého výročí Vítězného února a u příležitosti šedesátého výročí naší samostatnosti chce přispět i základní organizace Českého ovocnářského a zahrádkářského svazu v Novém Bydžově rozsáhlou akcí. Společně s JZD Československo-sovětského přátelství v Novém Bydžově uspořádají ve dnech

12. až 14. srpna 1978 o tradiční pouti a posvícení

výstavu ovoce, zeleniny a květin

s názvem

ČLOVĚK A PŘÍRODA — TVŮRCI KRÁSY A UŽITKU.

Prostory areálu střední zemědělské technické školy v Novém Bydžově se po dobu tří dnů stanou nejen výstavištěm mnoha druhů a odrůd ovoce a zeleniny, ale i ukázkou, jak zlepšit a zkrášlit prostředí našich domovů, jejich okolí i různých pracovišť. Moderní květinová expozice bude doplněna výstavou uměleckého skla národní umělkyně profesorky L. Smrčkové a výstavkou šperků Jablonecké bižuterie. Na výstavě se svými výsledky pochlubí i mnozí pěstitelé ČOZS. Výstavy se dále zúčastní místní zahradnické a zemědělské závody i družstva a některé přední československé zahradnické podniky. Jsme rádi, že nad touto významnou akcí převzal záštitu MěstNV v Novém Bydžově.

Členové ČOZS spolu s pracovníky v zahradnictví na Novobydžovsku hodlají výstavní formou navázat na bohatou místní tradici intenzívního zemědělství, zahradnictví a ovocnářství a získat řadu dalších občanů města i rozsáhlého spádového okolí ke spolupráci. Věříme, že tato výstava příznivě ovlivní i budoucí vzhled zeleně našeho města.

Tak jako má Olomouc svou **Floru**, Litoměřice **Zahradu Čech**, Dvůr Králové **Safari**, Hradec Král. **Vyznání růžím**, tak Nový Bydžov by mohl mít třeba jakousi **Zahradu krásy**. Podmínkou by však byla obětavá práce všech našich občanů při obnově a výstavbě našeho města uprostřed vzorně upravené zeleně sadů, parků a květinových záhonů. Podaří se nám tento záměr?

Rozsáhlá výstava **Člověk a příroda — tvůrci krásy a užitku** k tomu dává první podnět. Přijďte se všichni podívat. Pozvěte i své známé, příbuzné i ostatní zájemce. S obsahem i s výtvarnou úrovní budete určitě spokojeni.

Těšíme se na vaši návštěvu.

Bohumil Bradna

KNIHA SVĚDOMÍ jako jazykovědný pramen

Novobydžovská Kniha svědomí z let 1311 až 1470, druhá nejstarší městská kniha v Čechách, poutá už přes sto let pozornost historiků. Se základní charakteristikou vzácné středověké památky i s možnostmi jejího využití pro poznání dějin města seznámil čtenáře článek J. Prokopa ve 4. čísle Novobydžovského zpravodaje v roce 1974. Nyní máme možnost poznat část dalšího bohatství, skrytého dosud v zažloutlých listech starých pergamenů.

Redakce

Pro jazykovědce zůstala Kniha svědomí dlouho neznámá. Jak dosvědčují jazykové slovníky, první z ní čerpal Jan Gebauer, ale jen okrajově. Až v padesátých létech našeho století použili její cenný slovní materiál pracovníci Ústavu pro jazyk český z oddělení staré češtiny pro staročeský slovník. Z dialektologů z ní čerpal F. Cuřín a dal mně tak nepřímo popud, abych se do Knihy svědomí podíval i já. Vzhledem k nepřesné starší Kaprasově edici bylo nutno vyjít přímo z originálního textu. Studium Knihy svědomí mně bylo umožněno s laskavým svolením vedení Okresního archívu v Hradci Králové.

Z hlediska jazykového nacházíme ve vzácném rukopisu řadu zajímavostí. Tak např. zjišťujeme, že obec Měník se původně jmenovala Měnín, místní jméno Zábědov mělo původní podobu Zabydowicz nebo Zawidowicz s kolísáním b - v; dnešní Zdechovice jsou vesměs psány tak, jak se jim dosud lidově říká - Zechovice, Skřeněř je zapsána Krzenis, později Skrenycz; Křičov je zaznamenán Krzyczew nebo Krzyeczow (Křěčov). Některá místní jména vymizela vůbec. Těžko můžeme dnes lokalizovat např. dvorec Parna, který neuvádí ani Fr. Roubík v Soupise zaniklých osad v Čechách (1959). V Knize svědomí je o něm zmínka na několika místech.

U osobních jmen jsou zajímavé záměny cize znějícího f za p ve jménu Fabian - na mnoha místech je forma Pabyan. Jméno Olbram se vyskytuje zásadně ve formě Wolbramus, podobně Ondřej je zapsáno Wondřej. Velice zajímavý je doklad u jména Ospělík. V řadě případů čteme Hospělik. Dnes můžeme tento typ tzv. proteze slyšet např. ve slovech harmara (almara) nebo bejt z hobliga. Na základě dokladů z Knihy svědomí můžeme soudit, že zástupné (protetické) -h se u nás užívá nejméně šest set let. Stará koncovka 2. pádu mn. č. podst. jm. r. m. -óv je zachycena ve spojení . . . pět prutóv a -ej namísto dnešního -é v 2., 3. a 6. pádě j. č. podst. jm. r. ž. čteme v zápisu . . . z jedné strany a podle Trybuškovej z druhej . . . manželce svej . . . svrchu psanej . . . Pařízkovej; dceři mej . . . po mej smrti. Doloženo je i slovo krně jako přídomek. Dnes se běžně používá v obecné češtině krňavej - ve smyslu malého vzrůstu. Vlastní jméno Vrbovec se často píše s přidaným i - Wyrbowecz; podobně Petrus de Pyrkno (Prkno). Používání w a u je spíše ortografickou záležitostí, než abychom mohli usuzovat na obouretnou výslovnost v (jako dnešní prauda, koneu). Příkladů pro oba způsoby psaní je nesčetně.

Nejzajímavějším nářečním dokladem je východočeský 3. pád na-oj (typu sousedoj, starostoj). Je to nejstarší doklad tohoto jevu vůbec. Vyskytuje se v Knize svědomí na jediném místě v textu psaném veskrze česky, vtěsnaném do úzké mezery mezi dva starší texty na str. 408, a je datován rokem 1448. Kaprasův přepis může budit nedůvěru, neboť -oj čteme třikrát (Navárkoj, Macákoj, Náhřivkoj) a jedenkrát -ovi (Ščepánovi). Originál je však úplně jednoznačný: koncovka -oj (psaná -oi) se vyskytuje ve všech čtyřech případech. Tím nabyl tento nejstarší doklad východočeského dativu na přesvědčivosti.

V závěru uvádím některá slova, jimiž Kniha svědomí obohacuje staročeský slovník: dokaz (dokud), drážky (malá obecní pastvina), středopustí (30.března?), nárožný (na rohu bydlící), telista (plátenik), řezenost (zřízení, zvyklost, obyčej), lucký (na louce jsoucí), vnučenec (vnuk?), potomkyně (pozůstalá), hlinoviště (hliniště), v pustě (v postě), zaklášterský (za klášterem bydlící), obyváně (obyčej?) a další.

Bohumil Malotín

1888 - Naše muzeum - 1978

Představa muzea je dosud u některých lidí spojena s místem, kam se náhodně odkládají různé nepotřebné věci přinejlepším jen kuriózní předměty. Už naše nejstarší muzea však celou svou činností směřovala mnohem dále: chtěla zachránit a pro příští generace uchovat výsledky práce našich předků a zároveň s nimi seznamovat širokou veřejnost. S tímto posláním bylo před devadesáti lety založeno i naše muzeum. V průběhu desetiletí zde byly shromážděny bohaté sbírky, daleko přesahující stávající výstavní prostory, a tak návštěvník může bezprostředně poznat jen část rozsáhlého muzejního fondu.

Nynější expozice chce v základních směrech zachytit přehled minulosti města a okolí od pravěku až k současnosti. V šesti sálech a ve vstupní hale se před návštěvníkem postupně odvíjí bohatá mozaika proměn, dokládaná stovkami exponátů, z nichž mnohé představují unikáty velké historické a umělecké hodnoty.

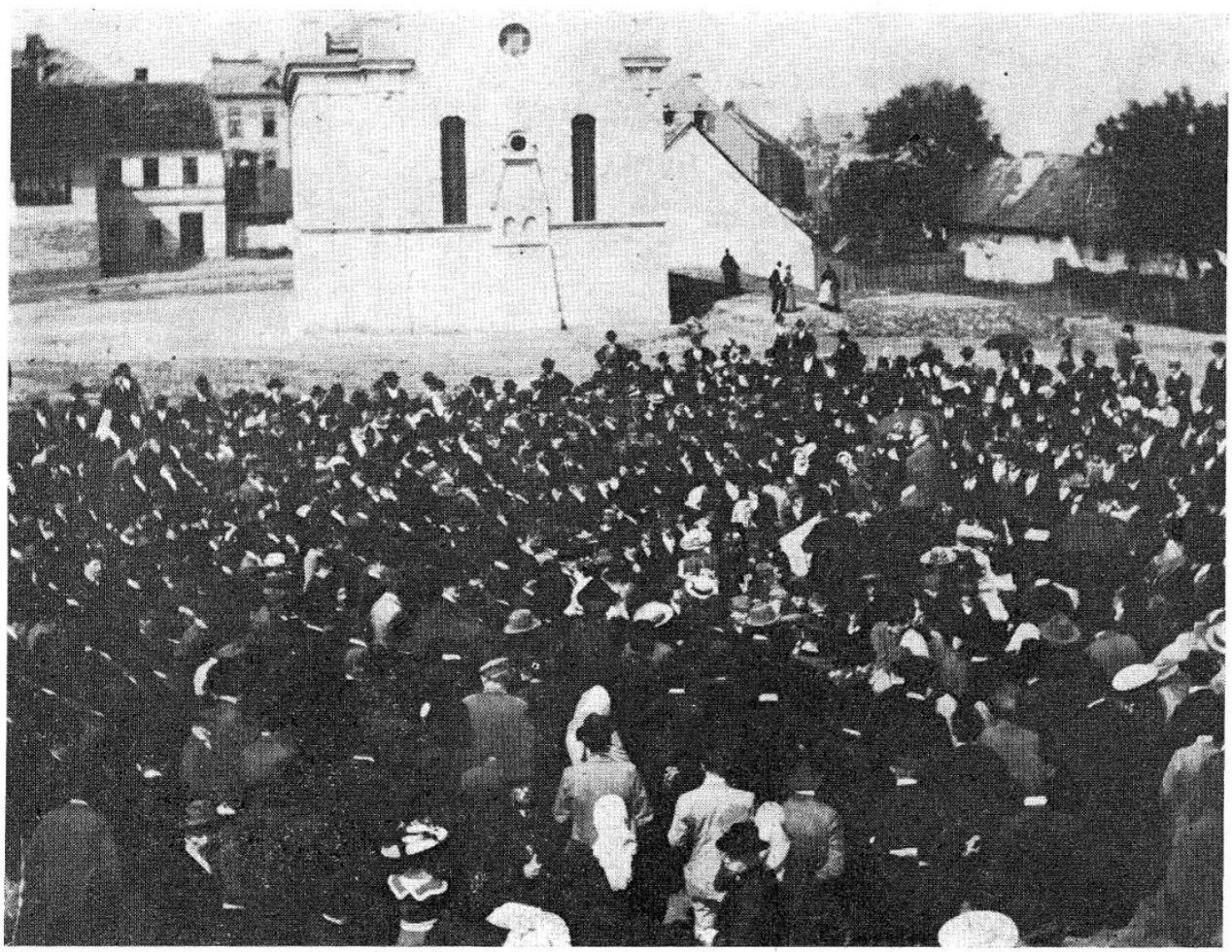
Hned nad schodištěm upoutají divákovu pozornost velké erby - dřevořezba městského znaku z poloviny minulého století a rodové znaky dřívějších majitelů města, zhotovené zdejším občanem J. Bustou. Město minulosti přiblíží obrazy staré radnice a městského panoramatu podle rytiny z počátku 18. století. Hlaveň děla z roku 1742 připomene těžká léta první slezské války. Pozorný návštěvník hned v úvodu uvítá i stručný přehled dějin muzea.

Vstup do vlastní expozice symbolizuje nerozlučné sepětí minulosti se socialistickou současností - pohledy na město dříve a nyní, uprostřed návrh sousoší Památníku československo-sovětské bojové družby od akad. sochaře O. Urbana a nad ním Leninova slova: „Jsme dědici všeho krásného, co vytvořila minulost . . .". Proti známé současnosti staré pohledy na město zachycují už zmizelý svět - městské tržiště, masné krámy, dřevěné domy s podsíněmi a domy s pavlačemi, starý Kopeček, náměstí s kašnou, náměstí o jarmarku, bydžovské korzo, poslední dům na náměstí s podloubím apod. Co fotografie, to pro mladou i střední generaci většinou přímo nepoznaná tvář města. Některé snímky už nenajdou pamětníky ani mezi nejstaršími občany.

Zakladatel sociálně demokratické strany v našem městě soudruh Antonín Kohoutek mluví na táboru lidu v parku u synagogy (kolem roku 1905) — dole.

Část novobydžovského náměstí o „jarmarku" (před 1. světovou válkou) — vpravo.

FOTOARCHIV MUZEA

Vstupme do prvního sálu, do expozice pravěku. Vybrané exponáty zde dokumentují časově nejdelší úsek dějin lidské společnosti zachycený jen hmotnými prameny, objevenými náhodně či přímým výzkumem v našem městě a jeho okolí. Připomeňme jen ty nejzajímavější - zbytky kostry mamuta ze starobydžovské cihelny, hromadný nález kopytovitých klínů z mladší doby kamenné z Chudonic, kostra skrčence z doby bronzové ze Skřivan, bronzový hromadný nález ze Starého Bydžova, vykopávky slezsko-platěnické kultury ze žárových hrobů v Měníku, bronzové kování laténského štítu z okolí města a soubor slovanské keramiky doby hradištní. Zobrazené ukázky archeologických předmětů zároveň umožňují srovnání s obecným vývojem pravěku, který je nálezy z Novobydžovska doložen opravdu bohatě.

Druhá část expozice nás seznámí s počátky města a se základními změnami v jeho dalším vývoji. Historický text doplňuje plastický model města v 15. století a obrazová dokumentace - snímky novobydžovské Knihy svědomí, druhé nejstarší městské knihy v Čechách, památek na minoritský klášter, pohledy na židovskou čtvrť před požárem a po požáru i fotografie několika náhrobků ze starého židovského hřbitova. Zde můžeme obdivovat i vzácnou husitskou houfnici (vystavenou v současné době v Moskvě v expozici Jana Žižky z Trocnova, zapůjčené Národním muzeem v Praze), několik ukázek staré kovářské práce a vybraný soubor mincí, dokládající vývoj naší měny až do konce 18. stol.

Velký sál hlavně soustřeďuje umělecké památky města a okolí z období feudalismu. Nad jiné zde vyniká archa bydžovská, křídlový kališnický oltář z městského kostela ze třicátých let 16. století, jedna z nejvýznamnějších památek pozdněgotického deskového malířství v Čechách. K vzácným uměleckým dílům patří i deskový obraz Ukřižování (z konce 16. stol.), rozměrný epitaf Jindřicha Kapouna ze Svojkova (z roku 1599) a cínová křtitelnice, bohatě zdobená reliéfy (z pol. 16. stol.). Tyto památky pocházejí ze Starého Bydžova. Oprávněnou pozornost návštěvníků poutá velká nevěstina truhla ze 17. století. Zájemce o zbraně zaujme nejen kopie středověkého brnění, ale i ukázka zbroje z třicetileté války. Život městských domácností a cechů přiblíží různé kovové předměty, cechovní truhlice a práva, holby, džbány, mísy a talíře z kameniny, fajánse a cínu a cechovní holby a číše z čirého skla s řezanou a emailovanou výzdobou.

Čtvrtá část expozice představuje interiér měšťanských domácností v 18. a 19. století. Zdobené komody, skleníky a sekretáře, portréty a portrétní miniatury, zrcadla, sloupkové hodiny, svícny, vzácný porcelán, kamenina, čiré, rubínové, mléčné, alabastrové a různobarevné sklo řezané, broušené, natavované, zlacené a emailované - to vše je zde bohatě zastoupeno. Starý obchod z počátku 19. století připomene velká dřevořezba delfínů s kovovými vahami a objemný hmoždíř.

Další sál je věnován venkovu. Vystavené předměty svědčí nejen o těžkém životě venkovského lidu v minulosti, ale i o jeho nevšedním uměleckém nadání. Malované almary a truhly, postel, kolébku, lidové malby na skle, část nádobí a nářadí a krojové součásti zdobí krásné květinové ornamenty. Zvlášť vzácný soubor velké uměleckohistorické hodnoty zde tvoří samostatně vystavená moravská lidová keramika s unikátními fajánsovými džbány a čutorami z 18. a poč. 19. století. Zcela ojedinělým exponátem jsou malovaná čela már z Lískovic z roku 1834. Mizející svět roubených venkovských stavení názorně přiblíží model statku ze Starého Bydžova. Součástí expozice je i několik obrazů s venkovskými náměty, mezi nimi i rozměrné plátno St. Hudečka Staročeské posvícení.

V posledním sále poznáme zvlášť významnou kapitolu dějin Novobydžovska. Historické texty, dobové fotografie a desítky zajímavých exponátů

Dokončení na str. 14

Dokončení ze str. 13

zde dokumentují dlouhou a obtížnou cestu zápasů našich pracujících od prvních stávek v osmdesátých letech minulého století až k slavným květnovým dnům v roce 1945. Expozice dělnického hnutí přináší zcela nové doklady k založení Komunistické strany Československa v našem městě i k jednotlivým stávkám a demonstracím v letech buržoazní republiky. Mezi vystavenými předměty zvláštní pozornost poutají hlavně zbraně a součásti výzbroje a výstroje z 1. a 2. světové války. Krizi a nezaměstnanost připomenou helmy policejních strážníků, almuženky a starý kolovrátek, těžká léta nacistické okupace památky z koncentračních táborů, seznam perzekvovaných osob z Novobydžovska, zajímavé památky na tátu Skořepu a akademického sochaře Zdeňka Dvořáka. Početné fotografie z r. 1945 přibližují vzrušenou atmosféru prvních květnových dní a nezapomenutelné chvíle příjezdu Rudé armády do našeho města.

V závěru expozice zhlédneme pásmo osmdesáti barevných diapozitivů o proměnách města. Po prvních snímcích, jimiž se vrátíme k vzácným kulturním památkám minulých staletí, poznáme současnou tvář našeho města. Vedle snímků nejvýznamnějších veřejných budov a nových panelových a rodinných domů jistě zaujmou i netradiční panoramatické pohledy na město. V detailních záběrech konečně poznáme i nově objevené obrazy slavného barokního malíře Petra Brandla.

Prohlídka muzea končí na chodbě haly. Pracovní výsledky novobydžovských závodů, JZD ČSSP i ostatních občanů města, plnění volebního programu a akce Z - to už je nejsoučasnější život, doložený dalšími zajímavými exponáty.

Za stávajících velmi omezených výstavních prostor lze jen postupně doplňovat a dokumentačně obohacovat základní expozici tak, aby alespoň cestou dílčích výstavek mohli návštěvníci poznávat i ostatní zajímavé předměty z bohatého sbírkového fondu. Po restaurování Brandlových pláten vznikne samostatná dílčí expozice Brandl ve východních Čechách a nové vitríny mezi sloupy hlavního sálu umožní vystavit další cenné exponáty k dějinám města. Jen získání nových výstavních prostor může veřejnosti zpřístupnit další malířská díla a detailnější doklady k dějinám města a okolí po stránce kulturní. Jeden volný sál by pak sloužil příležitostným výstavám, zapůjčeným i z jiných muzeí a galerií.

Za devadesát let trvání muzea prošly jeho expozicemi desetitisíce návštěvníků z řad školní mládeže i dospělých. Mnozí z nich se do muzea pravidelně vraceli, aby zde hledali nová poučení a znovu obdivovali nejen vzácná umělecká díla, ale i prosté předměty provázející každodenní život našich předků. Jedinečná svědectví minulosti nepřestala promlouvat ani po staletích. Přijďte a sami se přesvědčíte. Jubilejní rok muzea je pro poznání jeho expozice zvlášť vhodnou příležitostí.

Jaroslav Prokop

Dokončení ze str. 7

Problémy, které musí současný výbor oddílu kopané řešit, jsou nemalé. Mnohé těžkosti začínají u tréninkové morálky dospělých hráčů. Přístup některých z nich k fyzické a taktické přípravě je málo zodpovědný a tím pochopitelně trpí kvalita hry při zápasech. Tento fakt přesvědčivě ilustruje současné postavení v tabulce I. A mužstva v mistrovské soutěži. Zdá se, že doby, kdy se každý hráč těšil na utkání a měl radost ze hry, dávno minuly. V současné době je v oddílu registrováno přes třicet dospělých hráčů. Stane se někdy, že se k utkání dostaví větší počet hráčů, než je třeba. Někteří hráči, na které se při utkání „nedostane", se bezdůvodně a nesportovně urazí a k příštímu utkání se nedostaví. Dojde potom k situaci, že kompletní jedenáctku lze dát jen stěží dohromady.

Vedoucí pracovníci tělovýchovy se pokusili hledat cestu k řešení. I přesto, že oddíl je ve stálé finanční tísni, umožnil hráčům poskytnutím menší finanční částky zimní přípravu na chatě OSP v Krkonoších. Hráči v rámci své dovolené a s vlastním finančním příspěvkem zde tvrdě trénovali a připravovali se na jarní období letošního roku. Kromě fyzické přípravy spočíval hlavní smysl přípravy ve vytvoření a upevnění nového kolektivu, který se pokusí zachránit pro oddíl příslušnost v I. A třídě. Nelze samozřejmě očekávat žádné zázraky. I když se tento záměr nepodaří a mužstvo nakonec sestoupí, zůstane přesto dobrý základ, který v příštím období umožní vrátit bydžovskou kopanou na její bývalou úroveň.

Mnohem větší radost pro příznivce kopané v našem městě dělají mužstva mládeže. Žáci i dorost pod vedením obětavých pracovníků dosahují dobrých výsledků. Za nimi se ukrývá dobrá tréninková morálka i kladný vztah k brigádnické činnosti, kde drží prvenství. Na tomto dobrém základě bude třeba stavět i v budoucnosti. Velmi by prospělo, kdyby náš oddíl měl ještě mužstvo mladších žáků. Zájem ze strany mládeže je obrovský, avšak chybí dobrovolný pracovník, který by byl ochoten této práci věnovat svůj volný čas. Najde se?

Velkým problémem pro činnost našeho oddílu je zabezpečování finančních prostředků pro činnost všech družstev. Neúměrně velkou část schůzovních jednání zaberou finanční otázky. O mnoho lépe by se pracovalo výboru, kdyby neměl stále nad hlavou Damoklův meč v podobě finančních prostředků. Rozhodně by se tím našlo více času na jednání s jednotlivými vedoucími, s jejich problémy a určitě lépe by se řešily i problémy jednotlivých hráčů, jejich herní morálky a přístupu k jednotlivým utkáním. Rozpočet pro jeden soutěžní rok činí okolo 110 tisíc Kčs. Celých 95 % této částky si musí oddíl vyprodukovat svou vlastní prací. Příjmy z utkání se totiž rovnají výdajům rozhodčím za řízení jednotlivých utkání. Z příjmových položek převládají ty, které se získávají pořádáním tanečních zábav, sběrem železného šrotu a částečně i z reklam. Většina výdajů připadá na dopravu a údržbu výzbroje a výstroje. Zlepšená hra našich mužstev by mohla přivést více diváků na náš stadión a tím i zlepšit finanční situaci.

Z novobydžovských pracovišť, která mají kladný vztah k naší kopané, je třeba uvést především OSP. Občas pomohou řešit situaci také Jablonecké sklárny, ZAZ a tiskárna.

V současné době je v jednání zatravění našeho hřiště, které má proběhnout ve dvou etapách. V tomto roce byly již vyhloubeny studny a v měsíci červnu bude provedeno drenážování hrací plochy. V příštím roce by měl být položen trávník. Finanční prostředky na tuto velikou akci byly získány u OV a KV ČSTV v Hradci Králové. Je to zásluha hlavního výboru TJ Jiskra, který tak zajistil kvalitní povrch nejen pro kopanou, ale i pro příští okrskovou spartakiádu. Zatím ovšem není vyřešen problém náhradního hřiště, které bude potřeba na přechodnou dobu, než bude trávník skutečně položen. V tomto směru spoléháme na pomoc městského národního výboru.

V letošním roce jsou opět organizovány dva turnaje pro mládež. Jde o 20. ročník turnaje „Pohár osvobození", který proběhl 9. května, a o memoriál Josefa Ornsta, plánovaný na měsíc červenec. První turnaj je pro starší žáky a druhý pro dorostenecká mužstva. Oddíl kopané čeká také organizace řízení fotbalového turnaje v rámci Olympiády pracujících a samozřejmá povinnost odpracování určitého počtu brigádnických hodin na sokolovně a na kluzišti.

Vlastní činnost oddílu je velmi rozsáhlá, neboť má pět družstev v pravidelných soutěžích. V průběhu roku, i přesto, že přes 50 % členů je z řad mládeže, je pořádána celá řada akcí. Některé z nich byly v tomto příspěvku uvedeny. Fotbalisté by rádi ve svých řadách uvítali další obětavé pracovníky a členy, kteří by měli zájem pracovat na úseku sportovního dění oddílu a tak se aktivně podílet na činnosti naší socialistické tělovýchovy.

Václav Váňa

ČLOVĚKU MŮŽE V ŽIVOTĚ VŠELICO CHYBĚT,
JEN ABY TO NEBYL CHARAKTER A ODVAHA.

JÚLIUS NEMČÍK,
NÁRODNÍ UMĚLEC

Naši matriky

Fotografie z „Vítání občánků“ 23. dubna 1978. Na obrázku vlevo jsou manželé Markovi se synem Lukášem.

DĚTI NAROZENÉ
od 18. ledna do 30. dubna 1978

18. 1. **Lenka Kořínková,** Malátova 1870
19. 1. **Petra Doležalová,** 28. října 1606
20. 1. **Martina Štrosová,** Deylova 1859
26. 1. **Roman Cecha,** Jablonského 520
28. 1. **Pavel Brunclík,** Metličany 1092
31. 1. **Martin Hercík,** Sportovní 413
1. 2. **Lukáš Marek,** Otmarka 356
5. 2. **Gabriela Demlová,** Smetanova
6. 2. **Jan Kykal,** Husova 1365
6. 2. **Jana Dvořáková,** Sv. Čecha 1599
8. 2. **Eva Louvarová,** Otmarka 337
14. 2. **Zlata Kinčlová,** Mánesova 260
17. 2. **Martin Lorenc,** Gottwaldova 697
18. 2. **Vilma Palečková,** Husova 1363
21. 2. **Martina Bičišťová,** Fučíkova 890
21. 2. **Lenka Dymešová,** Čs. armády
22. 2. **Veronika Doležalová,** 28. října
23. 2. **Jitka Mádlová,** Chudonice 115
7. 3. **Eva Mikulková,** Smetanova 1813
9. 3. **Vít Omasta,** Družstevní 167
10. 3. **Andrea Wolfová,** Na Švarcavě
12. 3. **Martina Benešová,** Revoluční 219
13. 3. **Markéta Winklerová,** Čs. armády
13. 3. **Dagmar Horáková,** Družstevní
13. 3. **Petra Formánková,** V aleji 393
14. 3. **Martina Filipová,** Deylova 2102
15. 3. **Petr Melichar,** Zahradní 428
19. 3. **Robert Roušal,** Revoluční 504
20. 3. **Ingrid Džudžová,** Šarleje 96
23. 3. **Ondřej Kafka,** Brigádníků 837
24. 3. **Josef Hataš,** Zahradní 439
25. 3. **Miroslav Donát,** Nerudova 1806
1. 4. **Petra Lehká,** Mírové náměstí 1144
5. 4. **Jakub Pavelka,** Erbenova 1274
7. 4. **Monika Javůrková,** Brigádníků
13. 4. **Jiří Jiránek,** U jatek 922
14. 4. **Jana Vodičková,** Za drahou 1917
18. 4. **Jiří Ouvín,** Merendní 1863
20. 4. **Jana Koppová,** Fučíkova 890
20. 4. **Radek Česák,** Zábědov 87
20. 4. **Lucie Vondrusová,** Tyršova 156
28. 4. **Lukáš Vacek,** Chudonice 156
29. 4. **Tomáš Hladík,** Zábědov 67

SŇATKY UZAVŘENÉ
od 18. února do 30. dubna 1978

18. 2. **Pavel Hep,** Nový Bydžov –
Věra Holubičková, Skřivany
4. 3. **Miroslav Hep,** Nový Bydžov –
Vlasta Němcová, Nový Bydžov
9. 3. **Julius Džudža,** Nový Bydžov –
Milana Bučková, Nový Bydžov
11. 3. **Vlad. Čížek,** Heřmanův Městec –
Ludmila Kudová, Chudonice
18. 3. **Zdeněk Vobořil,** Sloupno –
Naďa Pražáková, Nový Bydžov
25. 3. **Petr Handt,** Beroun –
Miroslava Kadlečková, N. Bydžov
25. 3. **Ladislav Dreveniak,** N. Bydžov –
Vlasta Grundzová, Nový Bydžov
8. 4. **Jaromír Miřetinský,** N. Bydžov –
Magda Kurková, Městec Králové
8. 4. **Miloslav Kerner,** Nový Bydžov –
Alena Košťálová, Sloupno
8. 4. **Jaroslav Novotný,** N. Bydžov –
Vlasta Lakatošová, N. Bydžov
15. 4. **Rudolf Tomáš,** Nový Bydžov –
Libuše Sahánková, Nový Bydžov
29. 4. **Roman Jirásek,** Nový Bydžov –
Zuzana Hartmanová, N. Bydžov
29. 4. **Václav Kukla,** Zachrašťany –
Eva Divíšková, Nový Bydžov
29. 4. **Ladislav Mádl,** Nový Bydžov –
Květa Kulhavá, Chudonice

ÚMRTÍ
od 25. ledna do 30. dubna 1978

25. 1. **Josef Skalický** – **80 let**
Smetanova 1507
6. 2. **Emilie Micháková** – **79 let**
U mlýna 1431
8. 2. **Karel Píša** – **82 let**
Na Švarcavě 1284
12. 2. **Antonie Fridrychová** – **67 let**
Lidická 786
13. 2. **Marie Novotná** – **90 let**
Chudonice 150
14. 2. **František Skalický** – **72 let**
Chudonice 103
26. 2. **Josef Vlk** – **70 let**
Metličany 1106
7. 3. **Václav Vlášek** – **71 let**
Svatopluka Čecha 1601
9. 3. **František Podlipný** – **69 let**
Fučíkova 911
13. 3. **Jan Mališka** – **75 let**
Šarleje 93
18. 3. **Antonín Beňuš** – **54 let**
Mírové náměstí 17
22 3. **Marie Heřmanová** – **78 let**
Otmarka 338
30. 3. **Anna Pražáková** – **79 let**
Dukelská 986
20. 4. **Marie Urbánková** – **50 let**
Žižkova 675
25. 4. **Božena Šindlerová** – **80 let**
U jatek 921
29. 4. **Jindřich Neumann** – **86 let**
Mánesova 251
29. 4. **František Vávra** – **80 let**
Vrchlického 1582
29. 4. **Bohumila Hadincová** – **86 let**
Družstevní 168

zajímavosti

ROZMARY POČASÍ. Staré kroniky přinášejí bezpočet příkladů roztodivných proměn počasí v průběhu minulých staletí. Budeme-li pročítat Pamětní knihu pro školu starobydžovskou, najdeme zde větší počet dokladů od poslední třetiny 18. století. Z nejzajímavějších zápisů otiskujeme s ponecháním tehdejších jazykových zvláštností alespoň několik úryvků. V letech 1771 a 1772 „bylo přenáramné mokro, takže místo obilí zvlášť při nížině skoro samá metlice vyrostla. A když ve žních mandele se domů přivážet měly, nemohlo se na pole přijedst k nakládání jich. Než musily se na cesty z polí vynášet a teprv odtud na vozy nakládat . . . Nato následovala drahota, z drahoty hlad, z hladu (jakž obyčejně se stává) přímorek."

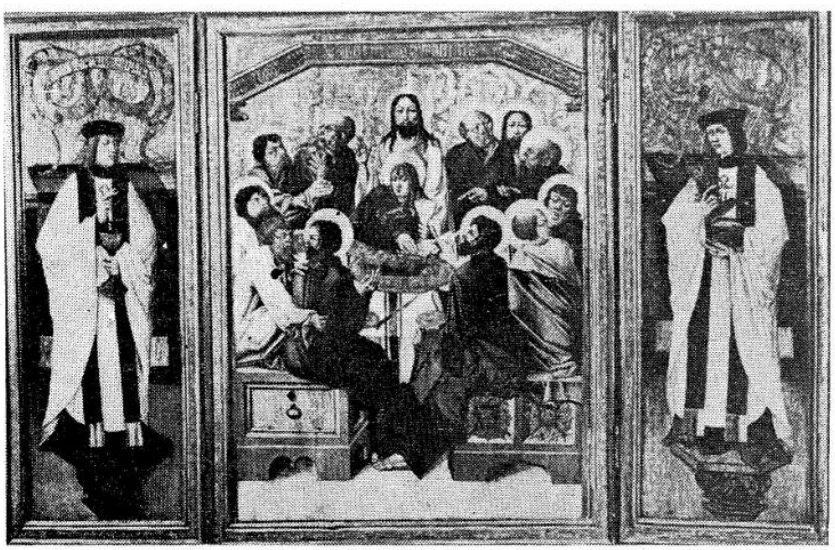
V r. 1785 přišla „velmi krutá a předlouho trvající zima. Neboť dne 7. března . . . ještě tak silný, ano snad nejsilnější mráz byl, že až voda v studnici tak nazvané Žlábek pod kopcem zamrzlá byla, protloukat se musila. Čehož pamětníka ve vsi nebylo, aby se tak stalo. . . . Ano i ještě 4. dubna . . . Kdo se chtěl saním vyhnout, musel do sněhu po pás. Já jdouce pěšky, přišel sem za sochu sv. Anny k Bydžovu Novému. Koukl na mě můj bratranec, praví: „Bratránku! Ty máš nos zmrzlej!" Já ostře šáhnu na nos, on tupej a jakž mi sebou jdoucí pověděl, byl celý bílý. Tuť s ním honem do štucle, dýchaje na něj, až k sobě opět přišel. Předce však památku z toho velikého nastuzení po všecken ten čas mám. Na setí do máje měsíce nebylo ani pomyšlení. Neboť teprv 16. dubna začalo . . . tát, sníh se ve vodu měnit a drobet dál a dále k sv. Jiří (24. IV.) pole se ukazovat. Při sv. Jiří a při sv. Stanislavu (8. V.) tuze dobře se ještě po tuhých tuze zmrzlých sněhových závějích chodilo. Protož také setí pozdní, žně pozdní, teprv k sv. Bartoloměji (24. VIII.), votavy klizení k sv. Martinu (11. XI.) a ještě později připadly a ostatní jiné všecko pozdě se klidilo." V r. 1789 „v měsíci lednu a únoru přenáramná zima byla, když opět mnoho ovocných stromů pomrzlo a štěpnice pošly."

Hned v příštím roce „bylo neslýchané sucho, neboť od polou měsíce února až do 26. června ani nekanulo. A proto také jarní osení téhož sucha zakusilo nejvíc . . . Země byly na cestách, pastvišťatech . . . tak rozpukané, že mohl člověk nohu do takových rozpuklin - vzlášť v černých, těžkých zemích - vpustit."

V příštím roce jako by příroda vše chtěla vynahradit. Vždyť „tak pohodlný a tak ourodný, jako tento byl - mohu říci - jsem nepamatoval, aniž takový být pamatuji. Ješto: 1. Žádná zima nebyla, jen toliko některé studenější deště. Lidé zvlášť ženského pohlaví bosi v měsících zimních, v lednu, únoru a t. d. chodili. 2. Časně se selo . . . Žně před sv. Petrem a Pavlem (29. VI.) začátek vzaly. Slovem, všecko všudež dřív než jiná léta uzrálo a se klidilo."

Naopak r. 1799 „veskrz studený, takže i v času žní pracovali lidé, majíce na sobě kožichy, na rukou rukavice."

Zcela jinak proběhly žně v r. 1811. Začaly 9. července „a skrz ustavičně trvající parna - takže na větším díle buď v noci, nebo tuze časně ráno obilí vázat a klidit se musilo - do 25. t. m. . . . se skončily." Za dva roky zasáhlo počasí zase opačně. Od 14. června do 4. července „neobyčejná studena, ano i silné mrazy byly."

Retabulum archy bydžovské, křídlového kališnického oltáře ze třicátých let 16. století, je vzácným exponátem našeho muzea.

PŘIPRAVIL J. PROKOP

Ze zápisníku VB v Novém Bydžově

V noční době z 2. na 3. dubna 1978 došlo k násilnému vniknutí do rodinného domku T. M. v Novém Bydžově. Šetřením příslušníků VB byl jako pachatel zjištěn a z trestné činnosti usvědčen mladistvý H. J. z Chmelovic, který provedl vloupání za účelem odcizení peněz. Využil situace, kdy byla majitelka domu hospitalizována v nemocnici.

Zdejší OO VB pátralo po P. M., nad kterou byl vykonáván ochranný dohled. Tato žena podmínky dohledu úmyslně neplnila, pohybovala se po celém území ČSSR a vyhýbala se poctivé práci. Ve spolupráci s příslušníky OO VB byla P. M. zadržena. Pro maření výkonu úředního rozhodnutí se bude zodpovídat před Okresním soudem v Hradci Králové.

K těžké dopravní nehodě došlo dne 16. 4. 1978 mezi Měníkem a Bydžovskou Lhotkou, kde řidič osobního auta S. L. na vozovce přehlédl dva neosvětlené cyklisty a narazil do nich. U jednoho cyklisty došlo k těžké újmě na zdraví, druhý cyklista svému zranění během převozu do nemocnice pohlehl. Tento varovný příklad opět všem cyklistům připomíná důsledné dodržování pravidel silničního provozu.

Dne 16. 4. 1978 v pozdních nočních hodinách se vraceli ze zábavy mladí lidé Č. P. a S. F. z Chudonic. Během cesty domů bezdůvodně napadli dalšího účastníka zábavy B. F., způsobili mu zranění, v jehož důsledku byl týden v pracovní neschopnosti. Za tento skutek se budou oba pachatelé zodpovídat před okresním soudem.

Příslušníky zdejšího OO VB byl odhalen pachatel G. M. z Nového Bydžova, který ve třech případech využil nedostatečného zajištění motocyklů proti krádeži. Podle potřeby se na nich svezl a pak je odložil na jiné místo. Pro své jednání byl oznámen okresnímu soudu.

Na základě poznatku člena PS VB je příslušníky OO VB vyšetřován případ trestné činnosti příživnictví H. V., který od konce minulého roku nechodil bezdůvodně do zaměstnání a nechal se vyživovat svou matkou. Naše socialistická společnost na jedné straně zajišťuje všem našim občanům právo na práci, na druhé straně však stíhá všechny, kteří se poctivé práci vyhýbají a snaží se přiživovat na práci druhých.

NOVOBYDŽOVSKÝ ZPRAVODAJ

Vydává Městské kulturní středisko v Novém Bydžově nepravidelně čtyřikrát do roka. - Řídí redakční rada, odpovědný redaktor J. Trejbal. Povoleno odborem kultury ONV v Hradci Král. pod čj. 2118/72. - Tisknou VČT, n. p., provoz 14, Nový Bydžov. Náklad 1.400 výtisků. - Uzávěrka příštího čísla Zpravodaje je dne 1. září 1978.